

העם

התחלה טובה

"סוף טוב - הכל טוב" אומר הפיתגום הבינלאומי. אזרחי ישראל קיפו, בראש השנה, כי נכון גם ההיפך: "התחלה טובה - הכל טוב".

כי הימים האחרונים של תשכ"ב והראי שנים של תשכ"ג הביאו את הידיעות ה טובות ביותר של השנה, איפשרו לאזרח לבלות את החג בהרגשה טובה.

מקדישין חוזר. אדם יכול להפיק הנאה על-ידי השואת מצבו עם מצב הנולה, שי הוא גרוע יותר.

בראש השנה יכלו חושבי ישראל להשתח את המצב במדינתם לזה הקיים במדינה ועשייה ביותר בעולם, הוואה בעצמה את מעוז הדמוקרטיה העולמית. בהשואה זו, יצאה ישאל כשידיה על העליונה.

כי בארצות-הברית פרצה מלחמת-האזר-חיים הגזענית החמורה ביותר מזה שלושה דורות. חללים נפלו בחוצות. חיילים ירו בחובות. גורל נאסר בעון מרידה. וכל זה בגלל מחל-תרוח, שסממניה קיימים במצב

מרדית ומקדישין (שמאל) הנכונת לישראל

רדום בארצות-רבות, והפורצת בארצות-הברית מדי פעם: מחלת-הרוח הגזענית. מאבקו של גיימס מרדית, כושי צעיר (29) וצנוע, סמל משוחרר של חיל-האוויר האמריקאי, שהחליט להקדיש את חייו לה שגת כבוד אנושי, היא פרשה מרוממת. תוצאותיו חייבות לשמש אוהרה לבני כל העמים והארצות מה צפוי להם אם יתנו אי-פעם למחלת-רוח זו להתפרץ. לתושבי ישראל, שראו בימים האחרונים התלקחות קטנה של מחלה מאמרת זו בצורת (ראה מסגרת), כדאי לזכור לקח זה. אך בינתיים היתה הסכנה רחוקה.

אם כל זה לא הספיק להבליט בעיניהם את הקשר שלהם למאורעות באמריקה, הרי בא פרט קטן ופיקאנטי והזכיר זאת. לצדו של מרדית, בשער האוניברסיטה של אוכס-סורד במדינת מיסיסיפי, הופיעה דמות ה ידועה היטב לאנשי הש"ב בישראל: מיסטר מקשיין, איש האף-בי-איי שבא לישראל כדי לקחת את רוברט סובלג' ביום ההסגרה. הפעם נשלח להגן על הכושי הצעיר מפני ההמון הפאשיסטי.

שקדיש חזיתות. אולם לא רק צרת הרבים שימשה נחמה לישראלי בראש-השנה. היו לו גם כמה סיבות חיוביות ומקורות לשביעת-רצון.

בחזית העיקרית של תשכ"ב - המאבק על החוק - ראתה התחלת תשכ"ג נצחון מזהיר ומבריק של כוחות-האור: פסקי הדין בפרשת אהרון כהן, שמוטטו את בניין העלילה וקיעקעו את מיבנה חוקי התועבה (ראה מסגרת).

בחזית הכלכלית, באה הידיעה על החל-טת השוק האירופי לפתוח במשאומתן לשם חתימת הסכם מיסחרי עם ישראל. אמנם, לא היה זה עדיין הנצחון - אך היה זה צעד גדול קדימה לקראת המטרה הכלכלית העיקרית של המשטר הקיים בישראל: הש-תלכות במרחב האירופי.

ואילו החזית המדינית-הצבאית, נפתחה השנה עם הכרזת ארצות-הברית על נכונות תה למכור לישראל טילים להגנה נגד-מטור סית - דבר שלא זה בלבד שהוא שם קץ לאמבארנו הנשק על ישראל, אלא גם מצעיד את חימוש צה"ל צעד גדול קדימה.

שמיים בהירים. שלוש הידיעות ה טובות הבליטו את שלושת האוצרות ה טבעיים העיקריים של ישראל:

● ההגינות היסודית של אזרחיה החופ שיים, שהשתקפה בדמות שלושת השופטים, האהדה הגדולה שרוחשות אומות התרבות היהודים, נרדפי כל הדרות, ה משתקפת בהחלטת השוק האירופי להציל את כלכלת ישראל.

● הכוח של יהודי אמריקה, שהביא את הנשיא קנדי לשינוי העמדה בעניין הנשק, ערב הבחירות לקונגרס האמריקאי (בהן צפוי לקנדי מאבק קשה ומכריע).

מי שחושב על הטחח הרחוק, בודאי ימצא על מה למתוח ביקורת לגבי החלטת השוק האירופי והחלטת הנשיא האמריקאי. התקשרות עם השוק פירושה השתעבדות לאירופה המערבית והשתלכות סופית, ללא תקנה, במתנה המערבי. החלטת-הנשק ה אמריקאית פותחת את הדלת בפני מירוץ חימוש חדש, קדחתי ויקר, שיפתח את המרחב כולו בפני התרוצצות המצמצמת ה גדולות, מבלי לשנות את מאזן החימוש לטובת ישראל.

אולם אלה הירהורים לטוח ארוך. בעונת החגים מסתפק האזרח הישראלי בטחח הקצר - ובטוחה זה נראו השמיים השבוע פחות מעוננים מאשר בכל שבוע של תשכ"ב.

הממשלה

איום טלגרפי

כמו כל השרים הכלכליים האחרים, קשר הפקידו של שר-השיכון והפיתוח קשר הרוק למשרד-האוצר. לכן היה זה טבעי למר שלה להמתין עם מינויו של שר שיכון ופיתוח חדש עד לשובו של שר-האוצר מביקורו באמריקה הצפונית.

אך למרבה הפלא, מיהרה הממשלה, עוד בישיבה הראשונה שלה אחרי שובו של דויד בן-גוריון מסקנדינביה, למנות את יוסף אלמוגי לתפקיד הכלכלי החשוב. מדוע מיהר כליכך אלמוגי? האם פחד משובו של לוי אשכול?

הצעה תמימה. מסתבר שהיה לו מ מה לפחד. הברר הוכח לו לפני כמה שבו עות.

כאשר נפטר השר הקודם, גיורא יוספסל, שהה בן-גוריון בסקנדינביה, ואילו אר-מוגי עשה בשליחות הממשלה בטרנינדא. אשכול, שלחם כל הזמן בנערי-החצר ב ממשלה, החליט לנצל את הזדמנות יציאתו הקרובה לארצות-הברית והציע למנות את יגאל אלון, שר העבודה, לממלא מקום שר-השיכון והפיתוח.

עד כאן לא יכול היה אפילו אלמוגי להתלונן. אך אשכול הכניס מוקש קטן להצעתו התמימה. הוא הציע לקבוע תאריך סיום כהונתו של שר-העבודה כממלא-מקום. התאריך המוצע היה ישישי באוקטובר. אילו היתה הצעתו מתקבלת, היה אלון נשאר ממלא-מקום עד שובו של אשכול מארצות-הברית. במקרה זה היתה בעיית ה יורש ליוספסל עולה בנוכחות אשכול, וזה היה יכול להיאבק נגד מינויו של אלמוגי לתפקיד חשוב זה.

הממשלה כבר נטתה לקבל את הצעת שר האוצר, כשאחד מנאמני אלמוגי במשרד השיכון העביר לשר-ללא-תיק בטרנינדא את פרטי החלטת הממשלה הצפונית.

אלמוגי מיהר להבריך לבן-גוריון בסקנדי נביה שאם התקבל הצעה זו, הוא יודיע טלגרפית על התפטרותו מהממשלה. בן גוריון העביר מיד הוראות מתאימות ארצה, (המשך בעמוד 11)

* אנשי האוצר כינסו את העורכים הכל כליים של העיתונים לפגישה סודית, ביקשו מהם להכשיר את דעת-הקהל לכן שאין מקום לאופטימיזם בעניין זה. במשאומתן עם ועדת-הפקידים של השוק, שאין לה סנטימנטים, צפוי מאבק מר וממושך.

האשמת-הריגול הגדולה ביותר מאז קום המדינה התמוטטה השבוע כבניין קלפים. היא נתגלתה כפי שהיתה: עלילה מכוונת, שבאה לשובור אדם מטעמים פוליטיים. בשביל מנגנון-החושך הישראלי היה זה היום השחור ביותר בכל ימי קיומו. כי ביום זה לא רק ירדה מכה מוחצת על הש"ב עצמו, אלא גם על מדינת-הש"ב כולה - כל אותו מיבנה החוקים שנוסחו וחוקקו על-ידי אדוני מנגנון-החושך לצרכיהם הכיתתיים, במסווה בטחוני.

שלושה שופטים עליונים עתנו השבוע את פסקי-דין בפרשת אהרון כהן. אחד מהם קבע כי אהרון כהן לא עבר שום עבירה שהיא. שניים אחרים קבעו כי כהן אינו מרגל, ולא מסר שום ידיעה סודית - אם כי הם נאלצים, בניגוד למצפונם, להרשיע אותו בדין על-פי חוק בטחון המדינה.

שלושת השופטים גם יחד קבעו, במלים החריפות ביותר ששופט בכלל יכול להשתמש בהן כלפי חוק, כי חוק זה הוא חוקיזוועות מיפלצתי.

לדעת שניים משלושת השופטים, עשה אהרון כהן מעשים שלא היה צריך לעשותם. הוא מסר לאדם חשוד ידיעות בלתי-יסודיות, מן הסוג המתפרסם בכל עתון בארץ. על כך הרשיעו אותו. אולם לא היה שום קשר בין הרשעה זו לבין האישום הנורא אותו הרשיעו דוברי הש"ב לפני ארבע שנים נגד אהרון כהן, כאשר הגדירוהו כמרגל מסוכן, שפעל במשך שנים כסוכן של שרות-ריגול זר נגד בטחון המדינה.

אדוני הש"ב ניסו לרכך את המכה. הם דאגו כי פסקי-הדין המוחץ יימסר למירסום דווקא ערב ראש-חשנה, כשהציבור שקוע בחופשתו והעתונות עסוקה. גם לאחר מכן דאגו כי במשך כמה ימים לא יוכל שום עתון להשיג את הנוסח המילולי. רק שני העתונים הקרובים ביותר לש"ב - "מעריב" ו"גרוסלס פוסט" - הצליחו לפרסם קטעים ממנו. הם עשו זאת בצורה שבאה לטשטש את המכה הנוראה שירדה על הש"ב - על-ידי מתן כותרות, שעוררו את הרושם כי הש"ב ניצח.

מיה זה מרגל? לפי הבנתו של אדם נורמלי, מרגל הוא אדם המוסר לאוייב ידיעות סודיות, בידעו כי הדבר יגנע בבט-חון המדינה.

כאשר נאסר חבר שער-העמקים אהרון כהן, בסוף 1958, פירסם הש"ב, במסע תעמולה חסר-תקדים, בדיוק האשמה זו. לעיני הציבור הועמד המדען השקט, איש השמאל במפ"ם ומראשי הדוגלים בהשתל-בות ישראל במרחב, כמרגל מסוכן, שקיים במשך שנים מגע סודי עם שליח-ריגול זר ומסר לו ידיעות סודיות ביותר, החותרות תחת בטחון ישראל.

לפני שנה ניראה כאילו התאמתה גירסה זו. בית-המשפט המחוזי הרשיע את כהן בפסקי-דין שלא ניתן לפירסום, והטיל על האיש חולה-הלב עונש חמור מאוד בניסיבות הנתונות: תמש שנות מאסר.

השבוע התנפצה גירסה זו לרסיסים, ולא נשאר ממנה שריד וזכר. שלושת השופטים העליונים - משה לנדוי, צבי ברנזון ואל-פרד ויתקון - זיכו את כהן מן האישום כאילו אסף ידיעות סודיות. אחד מהם - השופט ויתקון - זיכה את כהן גם מכל אישום אחר. ואילו שני הנותרים - השופ טים לנדוי וברנזון - קבעו בפירוש כי כהן לא מסר לאיש הזר שום ידיעה סודית, וכי לא התכוון לפגוע בבטחון המדינה.

בשביל האיש הפשוט, זה מסי פיק. אין הוא מעוניין בשאלה אם כהן עבר, מבחינה טכנית, עביר רות אחרות, שאינן נוגעות למע-שה לריגול ולבטחון. מבחינה צר-בורית, זוהי ריהאביליטציה גמור רה של אהרונצ'יק.

אולם אין להסתפק בקביעה זו. האזרח חייב לשאול את עצמו: אם כן, מדוע הורר שזע כהן בכל זאת על-ידי הרוב, ונידון לשנתיים וחצי שנות מאסר?

התשובה וחצי שנות מאסר? השערווייה המחפירה ביותר הקיימת במדי נת ישראל. שערווייה זו שמה "חוק ל-תיקון דיני עונשין (במחוק המדינה) תשי"ז-1957". חוק זה נתקבל על-ידי רוב גדול של הכנסת - רוב שכלל את מפ"ם.

לדעת כל שלושת השופטים ה עליונים, חוק זה הוא תועבה. ★ ★ ★

"אין הדעה סוכרת זאת!"

ה עשה אהרון כהן? לפי פסקי הדין, שוב לא נשאר ספק לגבי הנסי-בות העובדתיות עצמן.

כהן נפגש כ-17 פעמים עם חבר משלחת מדעית זרה. איש זה הורשה על-ידי ממשלת ישראל לבוא ארצה ולהישאר כאן זמן ממושך - למרות שהש"ב הגדירו כסוכן זר, מרגל מקצועי השייך למנגנון מודיעין. המטרה המוצהרת של שהייתו ב ארץ היתה לשוחח עם מדענים מקומיים. למרות קביעת הש"ב, ניתן לאיש זה להיפגש עם מדענים ישראלים רבים, ביני הם כהן. אולם היה הבלד גדול אחד: כל שאר המדענים הוזהרו להיש"ב מראש כי יש להם צסק עם מרגל. הש"ב לא אסר עליהם להיפגש עמו, אלא רק אמר להם כי עליהם להיזהר בדבריהם.

כהן לא הוזהר. מדוע? טען הש"ב: כי שנודע לש"ב כי אהרונצ'יק נפגש עמו (דבר שאהרונצ'יק כלל לא שמר אותו בסוד, אלא פירסם בספריו ובעלון הקיבוץ) - כבר חשד הש"ב באהרונצ'יק. במקום